

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică.

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Limba și obiceiurile Românilor.

Un popor trăiește prin limba, obiceiurile și portul seu.

Câtă vreme aceste trei comori ale vieții naționale sunt păzite cu scumpătate, trăim. Ear' când le nesocotim, când frumoasa noastră limbă o împetrișăm cu vorbe străine, când ne lăsăm de obiceiurile și portul nostru strămoșesc, dăm îndărăt, slăbim, ne stingem.

O parte mare a poporului românesc, durere, este oropsit, sărac în cele pământesti. Fiind stăpânit de străini, cu greu numai își poate ridica o căsuță, ear' cele de pe lângă casă adesea îi sunt luate și vândute pentru dare.

În cele sufletești bogăți suntem însă cu toții câți Români ne numim. Pentru-că sunt rare de tot neamurile, care se se poată mândri cu o limbă atât de dulce, cum e a noastră, cu moravuri și port atât de frumoase cum sunt ale țeranilor români.

Un tîrg întreg și mare se fie tot cu neamuri străine plin, și când un Român va trece prin mijloc, toți au se se uite după el, pentru-că chipul și portul lui sunt o mândreță, ear' când grăește, se-'l tot ascultă.

Oameni cu carte multă, care și-au mistuit vieța învățând limbile și obiceiurile deosebitelor popoare, au zis demult, că mai frumoase decât cântecele noastre, triste și vesele, nu se pomenește, că înțelepciune mai mare decât se cuprinde în proverbele și zicătoarele românești nu se găsește nici

în cărțile cele mai mari; ear' glumele, șaga Românilor, au ajuns vestite, după-cum aproape de nepătruns sunt și obiceiurile românești.

Și nici că se poate se nu fie așa. Sîntem urmașii unui popor vestit, care a trăit în mărire și a stăpânit odată lumea întreagă. Ear' acest popor, poporul roman, nu prin numărul și puterea trupului a ajuns se întemeieze marea împărăție romană, ci prin însușirile sale sufletești, prin cuminția sa, prin limba dulce, prin obiceiurile frumoase, cu un cuvânt: **prin puterea și bogăția sufletului seu.**

Când strămoșii nostri s'au prea amestecat însă cu străini, când s'au abătut dela obiceiurile lor și au luat haine străine, marea împărăție romană, ori-cât de puternică a fost, a început se se destrămeze.

Sînt o mie și cinci-sute ani de atunci.

Tocmai această îndepărtare în vremuri ne arată însă, cât de mult strămoșii nostri mai ales prin bogăția lor sufletească au fost puternici: chiar pe dărîmăturile împărăției lor nu s'au putut susține decât popoare care au primit câte ceva din bogăția neamului roman. Ear' rămășițele răslețe ale acestui neam mare au ajuns se întemeieze eară țeri puternice, și se fie, prin multe însușiri ale lor, în fruntea popoarelor din vremurile noastre.

Urmași ai Romanilor — rămășițele răslețe de odinioară — sînt Francezii, Spaniolii, Portugezii, Italienii și Români, toți frați buni; cu aceeași

limbă și aceleași obiceiuri, cu portul ce se aseamănă adesea ca două picături de apă, toate popoare care își au azi țeara lor, tare și mare.

Dintre acestia toți, cei primejduiți sîntem numai noi, Români din Ardeal, din Țerile Ungurești, din Bucovina, Basarabia și Macedonia.

Cei din Ardeal și Țerile Ungurești sîntem ispititi pe fiecare zi se ne facem Unguri, sîntem siluiți se ne lăpădam de limba, obiceiurile și portul nostru. Cei din Bucovina sînt și ei încungiurați de neamuri străine: Nemți, Ruteni și Muscali. Pe cei din Basarabia îi strivesc Muscalii, ear' cei din Macedonia se luptă cu Grecii, tare afurisiți.

Cu cât mai mult sîntem însă primejduiți, cu atât mai tare trebuie se ne apărăm. Ear' pavăză nu pot se fie decât limba și obiceiurile noastre.

Se ne iubim limba, se o vorbim pretutindeni și se o ținem curată, pentru-că ea e dulce și frumoasă, **prin ea trăim.** De vorba și cântecele străine se ne ferim ca de foc.

Obiceiurile strămoșesti fiindu-ne lăsate ca o scumpă comoară, se le păstrăm și se le păzim ca ochii din cap. Se facem nunțile cum le-am pomenit din bătrâni; taina botezului se o privim cu sfințenie, cum privită a fost în trecut; la sălașul de

FOIȚA.

Țeranul cu vaca.

Anecdota.

Un țeran odată, cătră tîrg mergînd
Și'n ată legată o vacă ducînd,
Se 'ntâlmi pe cale cu nisee celăi,
Care-i zise îndată: „Măi omule stăi!
Tu această vacă vrei s'o vinzi se pare;
Dar' nu-i capeți prețul, că e slabă tare.
Și știi ce e cauza, de e numai os?
E întrînsa „dracul“ care trebuie scos!
Și de vrei ca vita se o vinzi cu preț,
Și ca mâne 'ndată se aibi tîrgoveț,
Las-o ca se scoatem pe dracul din ea
Și mâni pe astă vreme 'ți-o vom reda.
Pentru osteneală și al nostru chin
Ne vei plăti mâne vr'un litru de vin“.

Sărmanul țeranul crede 'n vrăjitori;
Și nu-i dă prin minte că-s înșelători.
Din trei patru vorbe el se învoește
Și le lasă vaca și 'napoi pornește.

* * *

A doua zi omul pleacă până 'n zori,
Ș'ajungînd în piață dă de 'nșelători...
El îi 'ntrebă 'ndată: „Unde-i vaca mea?“
Și: „Putut-ați scoate pe dracul din ea?“
„Să vezi bade — zise — groasnică 'ntemplantare!
Scosesem pe dracu, dar' minune mare!
Dracu din cea vacă afară cum iasă,
Vaca se preface în o crăjmăreasă;
Eată-o acolo sub aceea șatră
Vinde beutură, oamenii-i desfată;
Mergi și tu acolo și bea vin ori bere
Și apoi mănăncă ce inima-'ți cere;
Bani de cheltucală cere și-'ți va da,
Că ea știe bine c'a fost vaca ta“.

* * *

Cum zisei, țeranul crede 'n „vrăjitori“
În „făcut de smeu-ri“ și-alte „făcături“
El întră sub șatră, și-aici — poruncește,
Să-i dea beutură... și se veselește.

* * *

După-ce beuse și se sătura,
El ese afară a se preumbla;
Socotind în sine: „Merg nițel pe-afară
Ș'apoi m'oiu întoarce și-oiu cheful eară“.
Dară crăjmăreasa pe loc îl oprește,
Și-i zice: „Creștine, ce-ai beut plătește!“

* * *

— El se uită-acuma la „vacă“ întins;
Își clătina capul, de jale cuprins,
Și oftând îi zice — ca oamenii proști:
„Joiano! Joiano! nu mă mai cunoști?!“

St. Mihail, în 24 Decembrie 1892.

Severian Silca,
învățător.

veci se ducem pe morți cu slujba bisericii noastre, cu aceleași bocete și plângeri de durere frățească. Să sfințim casa înainte de a ne muta în ea și feștăni să facem în sărbători mari. Să învățăm pe copiii noștri colindele duiosase ce au făcut bucuria Crăciunurilor pe când eram și noi copii. La Sânt-Georgiu să punem rug în poartă, la Sânziene s'aruncăm cununi pe casă și flori să punem deasupra ușii.

Pe scurt:

Tot ce din strămoși ni-a rămas, cu credință să păstrăm, pentru-că prin obiceiurile noastre ne deosebim de alte neamuri și numai câtă vreme această deosebire va fi mare, străinismul nu va pute pătrunde între noi și vom pute trăi ca adevărați Români.

Să nu uităm o clipă, că părăsindu-ne limba și obiceiurile, am da îndărăt, am slăbi, ne-am stinge. Ear' fiind din neam mare și având mulți din un sânge cu noi, chemarea noastră nu poate fi alta, decât a da înainte, mereu înainte!

Din pragul temniței.

Părintele Vasile Lucaciu a intrat în temnițele Seghedinului tocmai în ajunul Crăciunului. Din pragul temniței vrednicul luptător a trimis o scrisoare frumoasă și plină de foc ziarului „**Tribuna**“. În scrisoarea sa părintele Lucaciu mulțumește tuturor aceluia care în zilele de urgie ce au dat peste dînsul, nu l-au părăsit, ci cu dragoste mare s'au apropiat de el, l-au însoțit până la temniță.

Scrie apoi:

„Puterea noastră de a suferi pare că nu are margini!

„Mi-ar plăce să fac mult, nemărginit de mult, pentru scumpa mea națiune, și dacă aș căde „făcând“ și nu m'aș mistui „suferind“ numai, bucuros aș primi

numele de martir*) dela un popor liber, de sine stătător, plin de isbânzi“.

„Nu sunt eu jerfă națională.

„Suntem trei milioane de Români“.

„Până când?

„Până când vom vrè noi, cele trei milioane de Români“.

„Asta o spun din ușa temniței; cine are urechi de auzit, să audă!“

Despre goana pornită împotriva noastră de Unguri și întemnițarea sa scrie:

„Ei bine, toate încercările lor trufașe se vor nimici înaintea voinței noastre nestrămutate și nebiruite de a trăi ca Români..

„Cu durere adîncă pentru nedreptatea ce 'mi-se face, dar' cu hotărîre bărbătească mă supun la pedeapsa ce 'mi-s'a dat, știind că cauza noastră sfîntă tot mai mari și mai grele suferințe ne cere în viitor și ispite și mai grele au să pună la încercare credința noastră neclintită către Înaltul Tron, virtuțile noastre cetățenești și credința noastră pentru națiune“.

Cum era de astfel, foile unguerești s'au năpustit cu furie mare asupra părintelui Lucaciu, socajite fiind că nu-l vîd muiat nici chiar în pragul temniței.

Căsătoria

moștenitorului tronului României.

Despre cununia prințului *Ferdinand* al României se scriu următoarele cu data de 10 Ianuarie n. din Sigmaringen:

Azi după amiază, la oarele 4 s'a sărbătorit cununia prințului **Ferdinand** cu princessa **Maria** de *Edimburg*. Dela oarele 10 până la 12 tinera păreche a primit visita oaspeților și a numeroaselor deputațiuni. Ceremonialul cununiei civile

*) Cine se jertfește pentru binele poporului.

a început la oarele 2. Au fost de față împăratul *Wilhelm* al Germaniei, regele *Carol* al României, ministrii români *Cattargiu* și *Lahovary*, precum și generalul *Manu* presidentul camerei și *Gr. Cantacuzino*, president al senatului. A slujit ministrul *Wedell*. A urmat apoi cununia religioasă. Când mergeau la biserică, cădea zăpadă. Împăratul Germaniei conducea pe ducesa de *Edimburg*, regele *Carol* pe maică-sa, marele duce *Alexis* (fratele împăratului Rusiei) pe principesa de *Connaught*, moștenitorul tronului României pe maică-sa, prințul moștenitor de *Hohenzollern* pe princessa moștenitoare de *Saxen-Meiningen*, ambasadorul englez *Mallet* pe contesa de *Flandra*. A venit apoi ducele de *Edimburg* cu fiica sa *Maria*, mireasa.

Împăratul și oaspeții au ocupat loc în dreapta și stînga corului.

În biserică a slujit preotul din *Sigmaringen*, ear' predica a țin-o părintele *Placidus* din *Beuron*.

După cununie, a eșit întăiu din biserică tinera păreche, după care au urmat ceilalți, așa cum s'au și dus la biserică.

Împăratul Germaniei a dat prințului **Ferdinand** ordinul «*Vulturului negru*», ear' pe ducele de *Edimburg* l-a numit admiral (mai mare peste corăbiile de război).

Seara la 7 oare s'a dat un prânz mare la care întăiu a vorbit principele *Hohenzollern*. El a mulțumit împăratului că a ridicat marea această sărbători venind în persoană la nuntă. A mai mulțumit reginei Engliterei și împăratului Rusiei, care au trimis delegați la nuntă.

A vorbit apoi regele *Carol*, care a țin că *poporul român s'arbează cu mândrie această zi în care salutările lui au pătruns dela gurile Dunării până la Sigmaringen*. Exprimă sentimentul Seu și al poporului Seu, când salută călduros pe tinera păreche.

Să ne iubim noi înșine.

II.

„Azi mie,
Măne ție“.

Vom face astăzi cunoscuți pe cetitorii noștri, cu un obicei foarte bun, neprețuit de bun, pe care însă poporul nostru nu-l are, dar' care ar trebui adus la viață pretutindeni.

Știm cu toții ce grozavă nenorocire este într-o familie, când tatăl ori mama familiei înceată din viață. Soțul rămas după mort, de cele mai multe-ori, dacă nu chiar totdeauna, nu știe unde să-și plece capul, pentru a face cele de lipsă unei îngropăciuni cinstite.

Poate-că familia este peste tot săracă, ori și dacă a avut ceva, în vremea cât capul familiei a bolit, s'a risipit mai tot, și acum soțul ori orfanii rămași în viață, sînt aproape desnădăjduiți că ce se se facă, și încă mai ales de cumva moartea s'a întemplat în cap de iarnă, ori primăvara, când bietul țeran nu are nimic; ear' neavînd și neputînd arunca pe răposatul în pămînt cum arunci trupul unui

animal, el face datorii, la plătirea cărora va asuda toată vara viitoare ori poate chiar și pe altă vară.

Face omul datorie la măsă pe un sicriu; la boltaș pe pânze, pe lumini și năfrâmi; la un cămătar pe atatea ferdele de bucate pentru a pune o pomană; la birtaș pentru câteva ferii de beutură pentru aceeași „pomană“; în sfîrșit la preotul și învățătorul ori cantorul din sat, cu plata ce li-se cuvine și lor.

Și până le vede plătite pe toate, îi cresc peri albi pe cap!

Cît de bine i-ar prinde la un atare nenorocit, dacă s'ar găsi oare-cine să-și tinză în grabă o mână de ajutor, dar' pe care ajutor să nu-l plîngă mai tîrziu!

Și oare nu s'ar pute ajutama oamenii noștri în astfel de strîmtorări?

Ba da! foarte ușor. Numai să vrem, tot putem!

Anume: acest ajutor îl dau nenorociților așa numitele:

„**însoțiri de înmormîntare**“.

Ce este o atare însoțire?

Un așezămînt dintre cele mai folositoare se poate închipui: ea dă de grabă ajutor celor nenorociți prin moarte, fără să le mai ceară înapoi acest ajutor: un lucru acesta, care scutește pe cel cu mortul de a face datorii, și de amarul de a munci plătind la acele datorii.

Avem înaintea noastră o cărticică cu statutele unei atari însoțiri de înmormîntare, — vom spune pe scurt cum este ea alcătuită:

Numără în toată vremea cel puțin 300 de membri. Toți plătesc când se fac membri 1 fl. și capătă o „cărticică de membru“, în care se vor scrie căți inși au murit, de când cel cu cărticică e membru. Se îndatorește tot membrul a mai plăti câte 30 cr. de atatea-ori de câte-ori va muri vre-unul din însoțire. Din banii adunați se țin în lădița însoțirii totdeauna bani gata pentru a plăti ajutoare la trei întemplări de moarte; ce trece peste asta va fi pus la o cassă pentru păstrare și creștere.

Ajutorul pentru cel dintăiu mort e 50 fl. și de aci încolo tot cu 25 cr. mai mult, așa

DE-ALE POLITICEI.

Cu privilegiul Anului-Nou, capul guvernului și ministrul vistieriei statului Dr. Wekerle a ținut o cuvântare, în care ca să ne înfricoșeze pe noi nemaghiarii, a zis că dacă nu ne astâmpărăm, apoi o să vedem ce ne face, ne pune poate chiar sub lege statarială.

Foile naționalităților au răspuns cum trebuie: adecă „să poftescă“ ministrul să-și arete puterea, o să vadă că nici noi, nemaghiarii, nu sântem copii, să ne spăriam de umbră și de întunec. Așa au scris: „**Agramer Tagblatt**“ al Croaților, așa „**Narodnie Noviny**“ al Slovacilor, așa „**Tribuna**“ din Sibiiu.

Nu numai atâta însă. Vine acum „**Republique Français**“, cea mai vestită foaie din Paris (Francia), și într'un articol dela 1/13 Ianuarie îi judecă greu pe Unguri, și mai ales pe atâtul-ministru Wekerle, pentru-că îi nedreptățește pe Români și Slovaci, dând în judecata tribunalelor ungurești pe luptătorii lor fruntași.

Articolul foi francezești 'i-a usturat rău pe puternicii zilei. Ei se ved huliți și osândiți chiar acolo, unde înainte de asta erau socotiți oameni de treabă.

Omul cel mult laudat și iubit al Ungurilor este Kossuth, care la 1848 a făcut revoluție, s'a sculat cu arma în contra Împăratului și a popoarelor lui credincioase, făcând să se verse în chipul acesta șiroaie de sânge. După învingerea revoluțiunii ungurești, Kossuth n'a mai venit acasă, ci stă și până azi în orașul Torino din Italia.

Ungurii țin la el, cu toate acestea, și-l slăvesc ca pe un sfânt. Spun în aceeași vreme, că iubesc și pe Împăratul, deși Kossuth și azi îndeamnă pe Unguri să nu sufere domnitor peste ei pe Împăratul.

că unii membri pot primi câte 125 fl. ajutor, mai mult însă nu. Ca să se știe cât 'i-se cuvine celui răposat, se numără câte ajutoare a plătit el de când s'a făcut membru. Spre mai bună pricepere, luăm trei pilde: oare-cine a plătit numai două ajutoare și al treilea mort a fost el, atunci el care a plătit de tot numai 1 fl. 60 cr. primește 50 fl. 75 cr. cât e rînduit să capete al treilea mort; ear' altul a plătit cei 30 cr. la 100 de ortaci morți din însoțire, deci a plătit 31 fl. și primește 75 fl. cât se cuvine la mortul de al sutălea; dacă cineva a plătit la 300 de inși ajutorul de câte 30 cr. — și peste 300 nu mai plătește nime ori-cât ar mai trăi, — el a plătit 91 fl. și primește la moartea sa 125 fl.

Lucru vădit dar' că așezământul e foarte bun, și toți membrii capătă totdeauna mai mult decât ei au plătit.

Cei 30 cr. nu sânt siliți membrii să-și plătească în ziua morții unui ortac, ci în timp de 14 zile, după 14 zile dă 3 cr. camete de întârziere, ear' după alte 14 zile (așadar' la o lună după moarte) poate fi scos din însoțire

Nu trebuie însă multă spargere de cap pentru a socoti, că acestea două: credința către Împăratul și iubirea către Kossuth, nu se împacă. Ori una, ori alta!

Românii și cu noi celelalte popoare, am arătat însă adesea, că Ungurii sânt fățarnici, că se arată cu credință Împăratului numai câtă vreme le vine la socoteală, când e la greu și să-și verse sângele pentru Tron, se întorc.

Luăm azi ca mărturie chiar pe un Ungur, că dreptate am avut când am spus acest lucru noi Românii.

Astfel în săptămâna trecută deputatul Asbóth, care e cu stăpânirea, certându-se în dietă cu opoziția (deputații care vor să pună ei mâna pe putere, pe slujbele mari) a băgat de vină că Ungurii care țin cu Kossuth nu sânt cu credință Împăratului, deoare-ce a țin și cu Kossuth și a te crede și cu dragoste pentru Împăratul, sânt două lucruri ce nu se împacă unul cu altul.

Noi mai adăugăm numai atâta, că Ungurii toți țin cu Kossuth și fățarnicii cei mai mari între dinșii sânt cei de teapa lui Asbóth, care zice că se închină numai Împăratului.

La 12 Ianuarie n. (în ajunul Anului-Nou al nostru) s'a pertractat la curtea cu jurați din Budapesta procesul pornit în contra ziaristului (scriitor de foi) George Bacalovici care a scris în foaia sârbească „**Zastava**“ în contra stăpânirii ungurești. Numitul ziarist a arătat cum bietul țeran muncește din greu, ear' când sosește vara și toamna, ca să-și adune rodul, vine strîngătorul de dare și ia aproape tot, încât muncitorului abia îi rămâne cât să-și facă o pâine și ce să samene pe viitor.

Mult însă nu o să mai meargă astfel, a scris „**Zastava**“. — Sămînța odată coaptă, trebuie să se scuture. Haina veche, adevărat că

sufere multe cârpele, dar' la urma urmelor sdrențe are să ajungă. Zăduful politic este înăbușitor, cum e cerul înainte de furtună. După vreme urită e firesc însă ca să vină vreme frumoase. De aceea, tu popor muncitor, nu uita a te ruga: **Doamne, scapă-ne de prea multă așteptare!**

Pentru aceste cuvinte numitul ziarist a fost dat judecății. Minune mare s'a întâmplat însă: numitul luptător sârb a scăpat neosândit.

Deoare-ce mai sânt însă a se judeca două procese pornite contra Sârbilor, teamă ne este, că n'or scăpa nici ei de a trimite un bărbat doi la Seghedin.

Volnicii ungurești.

Foaia ungurească „**Aradi Közlöny**“ din Arad scrie următoarele în nrul seu dela 8 Ianuarie n.:

„**Foi agitatoare** ¹⁾ române în comitat“. Corespondentul nostru ne scrie: La notariatul cercual din Căpruța, unde ajunge posta a 6 comune, au sosit din Sibiiu două numere din „**Foaia Poporului**“, un ziar agitator român, pe adresa unor apostoli daco-români ²⁾ cunoscuți. Notarul fiind dus de acasă, scriitorul seu Kovács a oprit numerii pe temeiul ordinațiunii ministeriale nr. 916.892 și a trimis un număr la prim-procurorul din Cluj, ear' celalalt la solgăbirăiatul din Radna, despre ce a încunoscintat în scris pe adresați. Cătră foi este alăturat un apel, uu mandat postal și o recomandăție separată dela marele vizir Vasile Mangra. Ca foaia să se poată răspândi în cercuri cât se poate de largi, prețul abonamentului anual este numai 2 fl. Ca să nu se răspândească în multe părți înțelepciunea românească, recomandăm foaia dlui ministru al comerțiului“.

¹⁾ Adecă foaie care ațîță poporul. ²⁾ Așa dic Ungurii tuturor bărbaților noștri mai de frunte.

dacă nu plătește. Sânt apoi puțințe de împăciuire și iertare și un membru scos poate veni de nou în însoțire.

Lămuriri și mai amănunțite sânt a se vedea în statutele pe care le alăturăm aci ca muștră.

Acum voind să facem și noi o atare însoțire, și părându-ne cam mult 1 fl. la înscriere și 30 cr. de tot mortul, n'avem decât, după pilda dată, să dicem: Să fie totdeauna 200 de membri; 50 cr. la înscriere; 15 cr. de tot mortul! — ajutorul, se înțelege, va fi și el scădut și se va veni cam 22—25 fl., dar' trebuie ținut în vedere că 25 fl. în mâna unui om la sate, e o sumă din care el își va acoperi, dacă nu chiar toate, cel puțin partea cea mai mare a cheltuelilor de îngropăciune.

Și pentru a îndupleca poporul să primească acest minunat obicei de a se ajutama unul pe altul la întâmplări de moarte, priu ceea-ce mai mult ca pe deaproapele se ajutără tot insul pe sine însuși, — n'ai decât să-ți faci lămurit asupra ușurinței de a da vieață unei atari însoțiri și asupra marelui folos, — apoi să trimiți statutele înaltului ministru spre întărire, — și lucrul e gata.

Ear' pentru a înlătura ori-ce bănuială, le vei spune oamenilor și vei și face așa: Lădița în care vom ține banii, va ave trei lăcate cu trei chei deosebite; o cheie o dăm la casier, una la director, una la un membru fără slujbă, ca ori-care om, și lada însași o punem la primar în casă! Și cassar vom pune pe un fruntaș, care să aibă cu ce răspunde pentru bani!

Mai poate-se acum vre-un om teme, că se va atinge cineva de nemernicii de 70—80 fl. ce sânt în lădiță? De bună-seamă că nu!

Și dacă ai făcut așa, ai încredintat pe toată lumea despre curățenia cu care se va unbla cu banii însoțirii; 'ți-ai câștigat încrederea oamenilor în bunele tale plănuri, și ai astupat „gura satului“.

Cam așa ar fi a se urma, când voim să facem și noi „însoțiri de înmormântare“ pe sate, și să dec Dumnezeu să nu treacă multă vreme și să auzim, că nu-i sat românesc fără „însoțire de înmormântare“, care îmi ajută

„**Azi mie,
Mâne ție**“.

(**).

Publicând această știre, „**Tribuna**“ zice :

„Cetitorii noștri ved din aceste rînduri ticăloșia ungurească în toată a ei întindere; un scriitor aș se pune mai presus de legile țerii, oprește o foaie care apare aici în Sibiu, după toate regulile și cu știrea procurorului, ear' o foaie a stăpînirii nu se rușinează a scrie cu mândrie despre această ticăloșie“.

Noi mai adăogăm numai atât, că dacă se va mai întempla ca vre-un țifindar să oprească numere din foaia noastră, cetitorii să ni-l numească, vom găsi noi ac de cojocul lui.

Românii.

Chiar și cel-ce a umblat cât de puțin la școală știe, că noi Românii trăim sub mai multe stăpîniri și anume: unii în Ardeal, care odinioară era țeară de sine stătătoare, ear' dela anul 1867 este împreunat cu Țeara-Ungurească, alții dintre noi locuiesc în Bănat, în părțile Crișurilor și în Maramureș, care ca și Ardealul se țin tot de Ungaria. Numărul Românilor de aici se ridică la 3 milioane, împreună cu al acelor din Bucovina, care tot sub stăpînirea Domnitorului nostru se află.

Cam la 6 milioane frați de ai noștri locuiesc în România sau Țeara-Românească.

Cam la 1 milion de Români locuiesc în Basarabia. Acestia sînt stăpîniți de Ruși, căror le mai ȃic și Muscali.

Alții eară sînt dela noi departe spre Mează-zi: în Sêrbia, Bulgaria, Albania, Epir, Macedonia și Grecia, de toți peste un milion. Unii din acestia sînt stăpîniți de Sêrbi, alții de Bulgari, alții de Turci și alții de Greci.

Numărul tuturor Românilor este peste 11 milioane.

Dacă vom asemăna acest număr frumos de suflete cu al Grecilor, care de

abia se ridică la 3 milioane, cu al Bulgarilor, care nu face nici 3 milioane și chiar cu numărul Ungurilor (Maghiarilor), care e ceva peste 6 milioane, apoi vedem că Românii sînt o nație destul de însemnată.

Dintre toți Românii, mai bine stau cei din România, care 'și-au țeara lor neatîrnătoare și care ei înșiși sînt stăpîni peste soartea lor. Ei au și înaintat și înaintează mereu cu pași urieși pe toate cărările vieții. Noi cestialți, fiind sub stăpîniri străine, care nu ved cu ochi buni ridicarea noastră, dăm foarte cu anevoe înainte și ne trebuie mari încordări și multe lupte, ca să nu dăm chiar înderēt. În vîrtegiul acestor lupte și frământări avem lipsă neîncungiurată de lumina minții; că o nație, ca și un om, fără de știință este în coada tuturor, pururea sluga altora.

Ear' așa, cum a făcut poporul nostru dela sate până acum, încă n'a fost bine. Mulți din cei-ce au umblat la școală în tinerețe, mai târziu, ne mai cetind, uită tot ce au învățat și așa în loc de a da înainte ei dau înderēt. Ba mulți din ei nu știu nimica de luptele grele ce le poartă oamenii învățați ai noștri (intelligența) pentru binele de obște.

Puterea unei nații și îndeosebi a nației noastre românești, zace mai mult în frații economi, care, e păcat de Dumnezeu, se nu știe batăr din săptămână în săptămână întemplările mai însemnate în viața Românilor de pretutindenea.

De aceea, cel puțin, fruntașii din fiecare comună românească să se pună pe cetit în zilele de Dumineci și sêrbători, când și așa n'au lucruri mai plăcute lui Dumnezeu de isprăvit decăt cetirea unei gazete pe care o pricep sau a altor cărți scrise pentru popor. Cele-ce fruntașii le cetesc, vor face bine, dacă le vor împărtăși și altora, căroră nu le dă mîna să cetească. Chiar acum în serile de iarnă au si vreme și privilegii destule de a face aceasta.

Lucrând așa plugarii noștri, ne vom mira noi înșine de sporul spre bine ce-l vom face; vom abate dela noi multe rele aruncate de dușmani asupra noastră, vom desrădęcina din inima noastră multe păcate, ne vom desbrăca de nenumărate obiceiuri rele și pe lîngă toate opintirile dușmanilor tot Români vom rămâne.

Teatru românesc.

Trăind vremuri grele, când bisericile și școalele noastre sînt primejduite, la teatru românesc abia ne putem gândi.

Cu atât mai mare bucurie simțim deci, când dat ne este să vestim cetitorilor noștri, că în seara Anului-Nou o societate de tineri din Sibiu, domnișoare și bărbați, au dat o reprezentație teatrală. S'a jucat cu acest privilegiu „Nebuniile dragostei“, o comedie cu multă glumă presărată, scrisă de Francezul Regnard și tradusă pe românește de Edgar Aslan, scriitor de foi în București.

Piesa ¹⁾ aceasta teatrală s'a jucat de un an încoace mai de multe-ori în „Teatrul Național“ din București.

Cu atât mai mare cinste tinerilor care s'au încercat — și au reușit deplin — să joace o piesă, care pe întăiul teatru românesc a fost jucată de actori (teatraliști) fruntași.

Despre cuprinsul piesei și despre persoanele care au jucat, „**Tribuna**“ scrie :

„Un tutor bêtân și morocănos (Albert) ține în casă ca într'o prinsoare pe o fată frumoasă (Agata) și tinără, pe care voește să o iee în căsătorie, probabil ²⁾ mai mult cu gândul la zestre ca la amor. Iubitul copilei (Erast) vine înșe, și cu ajutorul valetului ³⁾ seu (Crispin) uns cu toate unsoarele, și al camerierei ⁴⁾ Agatei (Liseta) îl zăpăcește pe Albert prin fel de fel de nebunii pretextate ⁵⁾ și isbutește să fugă, rapind pe frumoasa Agata. Intriga ⁶⁾ piesei și rezolvarea ⁷⁾ ei sînt pline de spirit, ⁸⁾ deși cam subtile. ⁹⁾ Ceea-ce ear' va să zică, că diletanții ¹⁰⁾ noștri au avut a se lupta cu greutăți destul de mari.

„Înșe le-au învins pe toate și au jucat piesa într'un ensemble, ¹¹⁾ care a satisfăcut ¹²⁾ publicul și 'i-a stors îmbelșugate aplause.

„Rolul cel mai greu este al Agatei, jucat cu toată bravura de domnișoara Florica Roșca. Problema grea de a face pe o șireată care simulează ¹³⁾ și să se vadă că simulează, diferite feluri de nebunii, a rezolvat-o cu discrețiune și gust potrivit, care cu deosebire s'a manifestat ¹⁴⁾ în costumarea de patru-ori schimbată în decursul serii. După fiecare scenă a fost

¹⁾ Bucata; ²⁾ de bunăseamă; ³⁾ un fel de slugă; ⁴⁾ servitoare; ⁵⁾ închipuește; ⁶⁾ incurcătura; ⁷⁾ sfîrșitul; ⁸⁾ duh; ⁹⁾ subțire; ¹⁰⁾ care fac teatru din plăcere; ¹¹⁾ adecă „joc împreună“; ¹²⁾ a plăcut; ¹³⁾ se preface; ¹⁴⁾ s'a arătat.

Proverbe.

Trei lucruri nu se pot cunoaște bine decăt cu anume privilegiu; curagiul în primejdie, înțelepciunea în furie și prietenia în nenorocire.

Sîrguința e mama averii.

Când ai vrabia în palmă, 'ți-ar plăce s'o ai și pe cea de pe par.

Cui 'i-e dragă preoteasa, se face și pustnic.

Ce aud copiii în casă, se aude întodeauna afară.

La lada mare, să mergi cu sacul mic.

Mândrul face cele mai multe greșeli.

Inima are auz mai bun decăt cea mai bună ureche.

Intorsături (șodenii).

1. *Bună nănașe dragă de dimineață! M'a mînat mama să-mi dai coțofărcile (forfecuțele) să-i curuc badii paștile să le aibă în ziua de ismene nouă.*

2. *Am plecat să fur mere și am furat pere și m'a găsit omul cu cireșul în vîrf*

micului furând napi și a luat un os de rîmă și m'a pălit în călcăiu la inimă și 'mi-a rupt trei coaste de după urechie; de nu puneam foi de soc, muriam de loc.

3. *Nați vîzut un om larg cu ismene înalte, călare pe o căciulă neagră, c'o iață albă în cap, cu pămîntul până în ȃndră și pe Stan 'l-a chemat tată-seu?*

4. *Bună dimineața lele Stană! Ia mulg astă vacă. Badea Petru aci-i? A dat mai mult, dar 'l-am vîrsat. Să-ți... urechile alea de căne! Dumnezeu sfântul să-ți dee bine!*

5. *Noroc frate! Trei și jumătate. Cu cât dai lemnele omule? Din Hosman domnule.*

6. *Cu cât dai capra omule? Din Slîmnic. De unde ești? Cu 5 zloți de argint. Urechelnită în urechi-ți! Nu mai las nici un crișar.*

7. *M'a mînat astă oală cu astă mama. Să faci bine să-mi dai o țir de rîn, că-i foarte lapte acru, să-l mînce în ziua de mălăiu cu o țir de Crăciun cald.*

aplaudată și pe deasupra distinsă cu o frumoasă coșarcă de flori, ceea-ce face superfluă¹⁾ mai multă laudă din partea noastră.

„Alătura cu Agata a briliat²⁾ în toată puterea cuvântului domnișoara Irina Pop în rolul sglobie și îndrăsneței Liseta. Domnișoara Pop a documentat, că are netăgăduit talent dramatic, și că îi sed de minune rolurile vesele de subretă. Și domnișoara Pop a fost de repește-ori sgomotos aplaudată și rechemată, atât după acte, cât și pe scena deschisă.

„Dintre reprezentanții bărbătești amintim la locul prim pe dl Russu Șirianul (Albert). El a jucat cu talentul seu cunoscut pe bătrânul morocănos și jelos, atât ca interpretatie, cât și ca joc și mască. Mai multe n'avem trebuință să spunem. Dl Ermil Borcea, cunoscut din debutul seu splendid cu „Fircă“ în reprezentația trecută din luna Maiu, a justificat și de astădată reputația³⁾ ce 'și-a făcut. El a avut misiunea⁴⁾ de a purta cu deosebire de grije de elementul umoristic,⁵⁾ ceea-ce 'i-a și succes⁶⁾ pe deplin. Abia s'ar pute face mai bine decum a făcut d-sa scena bombastică, în care mișelul de Crispin transplantă din Agata în Erast duhul nebuniei cu ajutorul tainelor magiei. Acesta a și fost punctul de culminațiune⁷⁾ al efectului serii.

„În fine amintim cu deplină recunoscință și pe domnul Ilie Dopp, care prin muncă și silință serioasă a isbutit să scoată tot ce se poate scoate din rolul mai indiferent ca toate al amoresului Erast“.

Cu multă laudă au scris despre această reprezentație teatrală românească și foile germane din Sibiu „Hermannstädter Zeitung“ și „Tageblatt“.

Venitul curat al reprezentației este destinat școalelor române din Sibiu.

Un Român verde.

Sub acest titlu „Tribuna“ din Sibiu publică următoarea scrisoare:

Galșa, comitatul Aradului, 28 Decembrie 1892.

Într'un număr al „Tribunei“ se vorbește despre suspendarea noastră. Se zice anume că poate să mai fie ei și închiși pentru așa fel de crimă: pentru-că au făcut o faptă creștinească! Adevărat este, că noi am făcut ce este scris în sfânta scriptură. Au nu a zis Christos: „**Pe cel-ce este în temniță să-l cercetați!**“ Am eugetat și noi să trimitem cel puțin un cuvânt de mângâiere dlui părinte *Lucaci*; știind că pentru noi suferă martiriul, pentru neamul românesc șede în întunerecul temniței din Seghedin,

pentru noi lasă casă și masă, lasă familie, lasă tot în știrea lui Dumnezeu și merge să șeadă un an întreg.

Apoi, Doamne ajută, și se nu ne întristăm. Asta am știut-o noi la subscrierea adresei, asta ni-s'a spus înainte de suspendare la oara pertractării și cu asta ne și putem aștepta dela frații nostri unguri dela putere. Apoi vom și suferi cu toții pentru-că ranele Tale sânt ranele noastre, și suferințele Tale suferințele noastre; pentru dreptate avem să suferim toți. Tu astăzi șezi în întunerecul din Seghedin. Ear' sutele de mii Te adorează și Te arată pe Tine, iubite dle, pildă preoților, care au să stee în fruntea poporului.

Deci înaintepreoți și învățători, crucea în frunte și înainte, căci oastea e creștină!

Ce e drept, avem și de aceia preoți care numai pe semne se cunosc că sânt preoți, când flutură prescura în dinți, ba chiar în comuna noastră es'e așa fel de preot, bună-oară cum e și părintele Arsică care îl știe toată lumea, el strigă din ușa altarului: Eu sânt păstor sufletesc și trupesc, până-ce îmbucă prescura. Apoi când e vorba de turmă ca să o apere, lasă turma și fuge, nu eugetă, că dacă pun lupii mâna pe pelea oii ce va fi cu carnea. Și vai de păstorul care lasă turma pradă, că și el are să se prăpădească.

Sus numitul preot când e vorba de luptă⁸⁾ întoarce spatele zicând că el nu este erou, nu este general ca Traian Doda să lupte pentru națiune, ci el este popă. Apoi cel-ce voește să fie popă, cea mai sfântă chemare, are să stee în fruntea poporului, și să-și aducă aminte de poetul ce demult a strigat: „*Preoți cu crucea în frunte, căci oastea e creștină*“, și a mai zis: „*Murim mai bine 'n luptă, decât să fim sclavi earăși în vechiul nost pământ!*“ Și trebuie să luptăm cu toții, pentru drepturile noastre. Și se nu ne întristăm de goana venită din partea Maghiarilor: Care așa cred că și mai mulți avem să o suferim, deci înainte cu D-zeu având în fruntea noastră pe bravii nostri bărbați frunțași de azi.

Când am scris adresa de aderență am scris-o ca membru al antistei, ear' acum ca om liber zic:

Înainte, iubite părinte! D-zeul dreptății, D-zeul păcii să Te scutească sub aripile sale, D-zeul popoarelor să-ți ajute să poți suferi în pace sănătos, martiriul care ai să-l suferi pentru neamul Tău! Glasul poporului, glasul Domnului, înainte cu D-zeu!

George Bendea,
econom.

CORESPONDENȚĂ.

De pe Câmpia-Aradului.

Poftindu-ne a doua zi de Crăciun la școală părintele George, pe care Dumnezeu mulți ani să ni-l țină întreg și sănătos, acolo ne-am adunat mulți săteni, ca să ascultăm povețele cele bune ale părintelui și întâmplările ce se petrec în lumea mare.

Nespus de mare ni-a fost bucuria tuturoră, când am auzit din gura părintelui, că adecă învățații nostri cei cu credință cătră neam și cu purtare de grije pentru noi, āsti dela sate, s'au înțeles între dînșii ca pentru propășirea și deșteptarea noastră a țeranilor să se tipărească dela Anul-Nou înainte o gazetă, care cetindu-o noi cu toții, din aceea să înțelegem cine este vrășmașul și cine binevoitorul neamului și credinței noastre, cine adevăratul și cine fățarnicul fiu al neamului nostru, și în sfârșit de cine să ascultăm în vremuri grele, precum este și vremea de față.

E tocmai vremea, ca această gazetă să se tipărească pentru noi sătenii, pentru-că să trăești cu sănătate domnule, sânt om trecut de 60 de ani, și așa am avut privilegiu să ved că se petrec multe, am simțit de multe-ori durere când neamul nostru și numele de Român a fost batjocorit și prigonit din partea vrășmașilor nostri, când drepturilor noastre au fost călcate sub picioare, când fiii nostri chiar 'și-au uitat de mama care li-a dat naștere, când preoți care trăesc din prescurile noastre au apucat pe căi rătăcite dând mână de ajutor răuvoitorilor nostri. Că vrășmașii nostri nici în veacul al 19-lea, veacul luminării, când slavă Domnului, și noi Românii avem învățații nostri, avem popor luminat și deștept, avem moșioarele noastre, pe care sântem stăpâni, — nu voesc să curme prigonirea și huiduirea pornită în contra noastră în veacurile trecute, asta nu o înțeleg și nu o poate înțelege nici un om cu mîntea la loc.

Decât așa un lucru zadarnic, mai bine ar căuta răuvoitorii nostri cum și în ce chip țeara s'ar pute smulge din sarcinile cele grele sub a căror povară geme și gemem cu toții, cum și în ce chip țeara s'ar pute mântui de înrîrînța stricăcioasă și păgubitoare întru toate a Jidovilor sub a căror stăpânire, de vor merge lucrurile tot așa, va deveni țeara și întreaga chivernisire a ei azi-mâne.

Vorba veche: Pe care Dumnezeu vrea să-l bată, fi ia mai ântăiu mîntea.

Să se tipărească dar', să trăești cu sănătate, domnule, gazeta cea demult așteptată, care să ne facă băgători de seamă la primejdiile și ispitele ce sânt puse la cale în contra noastră, să ne țină mereu trezi și gata pentru a respinge cu biruință lupta vrășmașilor nostri, să ne povățuească în ale câmpului, a grădinei, a viilor și a pădurilor noastre, să ne spună drepturile și datorințele noastre cătră țeară și înălțatul împărat, să ne învelească prin vesti îmbucurătoare, care vor privi neamul, credința și țeara noastră, precum să ne facă părtași și pe noi de supărarea și suferința ce va ajunge neamul, credința și țeara noastră. Și în sfârșit să laude pe cei-ce vrednici de laudă vor fi, și să rușineze pe cei rătăciți și pe cei-ce spre stricarea neamului lor vor lucra.

În schimb noi āsti dela sate, țeranii sərbătorește vă făgăduim că tuturor povețelor și învățăturilor celor bune ascultători vom fi, obiceiurile noastre dela strămoși primite cu scumpătate le vom păstra, limba și neamul nostru îl vom iubi, precum iubim lumina ochilor nostri.

Așa să ne ajute Dumnezeu.

Să trăești cu sănătate domnule!

Moș Simion.

¹⁾ de prisos; ²⁾ adecă a jucat foarte bine; ³⁾ numele bun; ⁴⁾ chemarea; ⁵⁾ cuprinsul șăgalnic; ⁶⁾ reușit. ⁷⁾ adecă cea mai cu haz parte.

ECONOMIC.

Adăpatul pe nemâncate. Vitele se nutresc nu cu ce mănâncă, ci cu ceea-ce mistuesc. Partea nutrețului, care nu apucă să se mistuească în stomac (rînză), trece în bălegar așa de geaba. Neapărat este ca fînul, ovėsul sau alt nutreț să petreacă vreme mai îndelungată în stomac; altcum nu are când să se mistue deajuns.

Pe temeiul unor cercări înadins, făcute la o școală economică din Francia, se poate zice că nimic nu e mai păgubitor și mai stricăcios decât a da de pildă cailor ovės nemijlocit înainte de adăpat. De dragul cercării au fost jertfiți doi cai, fi-rește nu tocmai acătărea. Cât ce mîncase 4 litre de ovės, unul din cei doi cai a fost adăpat și apoi ucis fără zăbavă. Spintecându-'i-se stomacul s'a aflat abia 1 litră de ovės înotând în apă; celelalte 3 litre de ovės se scursesese deodată cu apa în mațe. Care va să zică, 3 din 4 părți ale ovėsului s'au fost dat calului de geaba. Al doilea cal fu mai ântăiu adăpat și apoi căpătă și el 4 litre de ovės. Un pătrar de cias după-ce mîncase ovėsul fu ucis și desfăcut. În stomac s'au găsit întocmai 4 litre de ovės, a cărui mistuire abia începuse.

S'au făcut apoi multe alte cercări, care toate au dovedit, că adăpând caii, porcii, boii sau alte vite nemijlocit după-ce mîncase ovės, tărițe, lături, paie tăiate sau alte nutrețuri mărunte, acestea se spală cu apa și trec șiroiu în mațe, unde nu se poate mistui decât o parte foarte mică. În urma dumiării în gură și mai ales în urma rumegării, fînul se mănunțește așa că prin venirea în atingere cu un gros șiroiu de apă, chiar și el se spală încâtva. Adăpatul pe nemâncate însă nu se potrivește.

Drept-aceea, vitele se vor adăpa după-ce au mistuit o porție nu prea mare de fîn, otavă, paie sau alt asemenea nutreț. O altă porție mult mai mare se va da vitelor după adăpare. Ovėsul, paietele cu tărițe și alte nutrețuri mărunte artrebu date întotdeauna după adăpare.

Peste iarnă se nu se dee vitelor apă rece de tot, ci totdeauna stămpărată, fie că o amestecăm cu apă ferbinte, fie că o ținem în grajd de azi pe mâne. Apa prea rece strică vitelor întocmai cum strică omului.

Vrednic de osândit este între altele obiceiul de a da cailor ovės și fîn pe dată ce au sosit în grajd, adese obosiți și flămânzi lipiți. Urmarea este că înghit nutrețul cu lăcomie și până a nu-'l fi îmbăloșit și măcinat între măsele deajuns. Ovėsul îndopat astfel în pripă n'are cum se mistui în stomach pe deplin. În adevăr, de câte-ori nu întâlnim în bălegar numeroase grăunțe întregi sau pe jumătate! Dovadă că nu se mistuise îndeplin, în-

ghițit fiind eată așa în pripă sau din pricina stomacului îmbolnăvit. Înghițirea în pripă se va preîntimpina așa, că lăsăm caii obosiți și flămânzi să răsufle încâtva, apoi le dăm puținel fîn, după aceea apă și în sfârșit ovėsul.

Adevărat, că economului nu-'i dă mâna să urmeze acestor povețe întotdeauna, ceea-ce însă nu ne împedecă să zicem: Urmați astfel ori de câte-ori puteți!

D. Comșa.

Vasele de bleu (blech, tinichea) se înegresc dela o vreme, mai ales când cu ferberile îndelungate la foc. Asemenea vase se pot înalbi așa, că se ung cu ulei amestecat cu cenușe, apoi se freacă bărbătesce cu un petec de lână.

Durerea de dinți se poate alina astfel: O mică fâșie de pânză de in, împăturată de câteva-ori, se înmoaie în apă ferbinte și se așează pe gingee și dintele care doare. Repetind această operație, durerea se alină și une-ori încetează cu totul. Apa să fie cât mai ferbinte.

Curățirea părcanelor aurite. Părcanele și alte scule aurite, ori-cât de murdare ar fi, pot fi curățite cu înlesnire așa, că se freacă încetinel și de numeroase-ori cu bucăți de ceapă muiate în spirt curat. Auritura nu pătimește cătuși mai puțin.

Cercarea oglinzilor. Știut este, că oglinzile nici vorbă să arete la fel. În oglinzile aieva bune, lucrurile se ved în culoarea (fața) lor firească. Pentru a ne încredința, dacă cutare oglindă este bună, n'avem decât să ținem în nemijlocita apropiere o năframă (cârpă, batistă) albă. De cumva năframa pare a fi albă așa cum este aieva, oglinda este bună; nu arare-ori pare a fi verzuie, gălbuie sau altmintrelea.

Un leac contra arsurilor. Ranele cășunate prin arsuri și opărituri se pot tămădui prin o alifie (ir) gătită din o cătățime oare-care de unt proaspăt și tot atâta gălbinaș de ou. Alifia astfel gătită se unge pe un petec moale de pânză, care se așează pe rană. Ungerea se reînoește de câte-ori petecul s'ar fi svântat. Pe lîngă că alină durerea, alifia de care vorbim, așa ni-se spune, tămăduiesc ranele de arsură în scurtă vreme.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 1.

Cum s'ar pute mântul vitele umflate în urma mîncării de trifoiu verde? Este potrivit petroleul, care se dă pe alocurea vitelor umflate? Adevărat e, că trifoiul strică în grădina de pomi?

În cârticica „Despre ținerea vitelor“ de E. Brote se face amintire de o mașină de țesălat. Sub ce numire, unde și cu ce preț

se pot căpăta asemenea mașini? Sînt ele practice pentru economile mici?

Bodești, 5 Decembrie 1892.

P. Mager,
învățător.

Răspuns: Cel mai bun mijloc este negreșit să preîntimpinăm umflarea, fie că nu îngăduim vitelor să pască trifoiu decât puțin câte puțin sau și mai bine defel, fie că trifoiul cosit de curînd se dă în amestec cu paie sau fîn. Vitele care amenință a crepa de umflate ce sînt nu se pot tămădui decât prin facerea unei găuri în flămînzarea stîngă cu ajutorul unui instrument, numit trocar. Acesta se implantă tocmai în mijlocul flămînzării amintite, apăsând bărbătește costiș în jos. După scoaterea tăișului rămân plăselele în flămînzare, îngăduind aerului (gazului) eșire slobodă. Plăselele se îndepărtează după câteva ciasuri și rana se unge bine cu păcură. Trocarul se vinde pe alocurea în bolte de ferărie. În lipsa trocarului ne putem ajuta cu un cuțit îngust și o țeve de soc. Petroleul, leșia, apa săpunită, frecarea cu mărunchi de paie ș. c. l. ajută și ele, însă numai la umflături nu prea mari. Ca avînd rădăcini foarte lungi, trifoiul strică pomilor. Vei face deci bine să înlocuești trifoiul prin ierburi sau alte plante înzestrate cu rădăcini scurte.

În cârticica amintită nu se face amintire de mașina de țesălat. Nu știm să fie asemenea mașini. Țesala și peria îndatinată se potrivește destul de bine.

Întrebarea 2.

De unde sau prin cine aș pute cumpăra sēmîntă foarte bună de napi și de trifoiu?

De lîngă Someș, 4 Ianuarie 1893.

G. M.,
cantor bisericesc.

Răspuns: Prin „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“. Adresează o scurtă scrisoare acestei reuniuni, care bucuroș te va împărtăși cu sēmîntă bună, firesce pe lîngă trimiterea prețului cuvenit.

Întrebarea 3.

Ce va să zică „Carte funduară“ și cine o păstrează?

L. B.

G. Surdu,
econom.

Răspuns: Clădirile și pămînturile de ori-ce fel, așadar averile nemișcătoare, sînt petrecute în așa numitele cărți funduare, a căror purtare și păstrare sînt încredințate „oficiilor cărții funduare“, un fel de diregătorii aflătoare lîngă tribunale și judecătorii cercuale.

CRONICĂ.

Presidentul partidului național a primit de Anul-Nou următoarea felicitare:

Dr. Ioan Rațiu,

Sibiu.

Scumpul nostru anteluptător!

Succesele naționale din anul expirat Ție și conșoților Ței avem să le mulțumim. Înainte deci pe calea începută și în anul acesta nou, căci noi cu devotament Te urmăm.

La mulți ani, Venerate conducător, ca să ne poți conduce la limanul dorințelor noastre, care este recăștigarea drepturilor răpitate.

Tinerimea română din Viena.

Anul-Nou în temniță. Cu privilegiul Anului-Nou și al Stului Vasile, iubitul nostru tovarăș de luptă, părintele Dr. Vasile Lucaciu, a primit, după-cum aflăm din mai multe părți, numeroase telegrame de felicitare de Anul-Nou și ziua numelui. Studenții români din Viena i-au trimis următoarea telegramă:

Dr. Vasile Lucaciu,

Seghedin,

în temnița statului.

România din Viena adunată în preșeara Anului-Nou și a zilei Tale onomastice, vine a aduce omagiile sale Ție încatenatului dar' iubitul și adoratul nostru apostol. Implo-ram cerul pentru ușurința suferințelor Tale, care sânt și ale noastre, Te asigurăm că aderăm la principiile Tale, de care numai moartea ne va despărți. Dreptatea trebuie să învingă.

Tinerimea română din Viena.

De aici din Sibiu încă s'au adresat părintelui Lucaciu mai multe telegrame de felicitare din partea membrilor comitetului și a aderenților partidului național român. Între alții au mai trimis și plugarii din Ileanda următoarea felicitare:

Dr. Vasile Lucaciu,

Seghedin,

în temnița statului.

Mulți ani fericiți poftim noi la cel mai popular și brav Român.

În numele plugarilor din Ileanda:

Cristea Bude.

Din Slatina (**România**) asemenea ni-se scrie că s'au trimis de acolo peste 100 de felicitări Drului Vasile Lucaciu, care se află în închisoarea dela Seghedin.

*

Isprăvi ungurești. Ni-se scrie: Comunele pacinice Hodac—Ibanești au avut fericirea de a privi în fața unei întâmplări de tot neîndatinat. Mercuri în 11 Ianuarie a. c. la oarele 11, două căruțe pline de domni se opresc înaintea locuinței judei comunale din Hodac. Ca surprinderea să fie mai plăcută, la câteva minute se arată și 6 gendarmi impenați. După puțină consfătuire înaintează spre școala gr.-catol. Ajungând acolo intră în chilia învățătorului Ioan Mera, bucurându-se că l-a aflat acasă. Judele investigator trimis de tribunalul reg. din Oșorheiu precum și fiscalul dimpreună cu solgăbirul și vre-o doi canceliști, se recomandă ca perchisitori domiciliari ai sus numitului. După aceea încep a scormoni prin toate cărțile și scriptele, apoi prin toate mobilele precum și toate chilile și salele de propunere, până când s'au convins pe deplin, că aceea ce caută nu li-se arătă. Apoi au încetat. După-ce au făcut un protocol lung, s'au îndreptat către învățătorul gr.-or. din Ibănești Isidor Suceava, unde au săvârșit tot aceeași funcțiune. Apoi s'au îndreptat spre casa unui bătrân venerabil, și multora cunoscut, care pe lângă toate-că poartă pe umerii sei o grămadă de ani, încă de atari onorari nici-când nu s'a bucurat. Acesta e dl Dumitru Lupu, proprietar în Hodac. Până când au isprăvit în aceste trei locuri, a venit seara, și apoi cu D-zeu. Noi stăm înmărmuriți și nu putem ști cine a adus aceste perchisiții pe capul nostru. Deocamdată după presupunerile întemeiate, această locomotivă, durere, este pornită de aburii unui notăreșel român din aceste ținuturi, al cărui nume astădată îl retac, și care încă mai nainte a făcut făgăduințe de felul acesta comunelor sus numite.

*

O isbândă strălucită. Ni-se scrie din Hodac: Sâmbătă în 31 Decembrie 1892 s'a îndeplinit în cercul Gurghiului alegerea de membri în comitetul comitatens Causa întârzierii a fost, că în ziua normativă pentru întreg comitatul Murăș-Turda aceea alegere nu s'a putut efectui din pricină, că lista alegătorilor din comuna Hodac a lipsit cu totul. Pentru noi însă această împregiurare a fost tot una, deoarece-ce buna înțelegere a preoților și învățătorilor din acest cerc a deobligat pe fiecare alegător să vegheze la postul seu. A urmat rezultatul. În întreg cercul sânt circa 150 alegători. Dintre acestia cam jumătate Români, împărțiați prin patru comune, ear' cealaltă jumătate Unguri în masă compactă și încă în comuna alegerii. Au votat vre-o 90 alegători. Aproape cu majoritate absolută de voturi au fost aleși trei Români, în persoanele domnilor: Petru Uilăcan, protopop în Reghin, Nicolau Petru, paroch în Gurghiu și Zaharie Lupu, paroch în Hodac. *Alegătorul.*

*

O operație ne mai pomenită. Ziarele engleze spun, că într-una din zilele trecute a fost dus la un spital din Londra un lucrător, căruia în timpul lucrului o mașină îi tăiasă două degete din rădăcină. Bucățile tăiate au fost aduse doctorului, care cu multă dibăcie le-a pus și le-a cusut la loc, făcând apoi o legătură potrivită. Operația a fost făcută 6 ciasuri după nenorocire și a reușit de minune. Se zice că peste 15 zile mâna lucrătorului va fi vindecată cum se cade și el va putea lucra cu ea. Degetele tăiate și apoi lipite se mișcă. Ele nu și-au pierdut simțul pipăitului. Dacă e așa, apoi fericiți sânt cei care își perd degetele, urechile și mai cu seamă nasurile în bătaia cu sabia.

*

200 de persoane înecate. Un ziar străin primește din Constantinopol următoarea știre: De vre-o câteva zile Marea-Neagră e foarte agitată. Ceata e deasă încât vapoarele rătăcesc ca într-o noapte oarbă. Marele vapor englez „City of Manchester“ s'a cufundat: nici o persoană n'a putut fi scăpată. 40 de corăbii mici aparținătoare diferitelor națiuni, câteva vapoare turcești, 4 grecești și 10 rusești au perit în valuri. Numărul celor înecați se socotește la peste 2000. Pe țărmul brațului sf. George al Dunării marea a aruncat cam 100 de cadavre.

Din public.

Concurs.

În conformitate cu concludul luat în ședința adunării generale a despărțământului XIII. (Abrud) ținută la Bistra în 6 Noemvrie n. 1892, se escrie concurs pentru premiul de 2 galbini împărătești oferit de dl Alexandru Filip, avocat în Abrud, acelu învățător român, care va produce rezultate mai îmbucurătoare în ramul pomologiei.

Condițiunile sânt următoarele:

1. Concurentul să fie domiciliat pe teritoriul despărțământului XIII. (Abrud).

2. Prin atestat scris și întărit de parochul local, vidimat de antistia comună și oficiul pretorial cercual să dovedească că dintre altoi s'au prins cel puțin 150 de mlădițe. Mlădițele altoite pot fi meri, peri, cireși, pruni, caise adevărate persici de vară și altele.

Cei care doresc a obține premiul de 2 galbini, au să-și înainteze petițiile în condițiile arătate, subscrisului director al despărțământului cel mult **până în 15 Iunie n. 1893.**

Din ședința comitetului cercual XIII. (Abrud) al »Asociațiunii transilvane«, ținută în 12 Decembrie n. 1892.

Abrud, în 14 Decembrie n. 1892.

A. Filip,
director.

Dr. Vasile Iodov,
actuar.

Tirgurile din săptămâna viitoare.

Luni, 11 Ianuarie: Kendi-Lona, Almașul-mare.

Marti, 12 Ianuarie: Miheș.

Mercuri, 13 Ianuarie: Cosmaș, Huiedin, Aiud, Gialacuba, Răsnov, Sîn-Benedic. (Dela 13—16 Ian.)
Tirg de vite în Sebeșul-săsesc.

Vineri, 15 Ianuarie: Boteș, Ibașfalén.

Sâmbătă, 16 Ianuarie. Hodoș, Micăsasa, Zam.

Duminică, 17 Ianuarie: Sebeșul-săsesc.

Tirgul de râmători în Steinbruch. În 14 Ian. n.: s'au notat: ungurești bătrâni grei 42.— cr. până 43.— cr., ungurești grei tineri 45.½ cr. până 46.½ cr., de mijloc 42.— cr. până 42.½ cr., ușori 45.½ cr. până 46.— cr., marfă țerănească grea 42.— cr. până 43.— cr., de mijloc 43.— cr. până 44.— cr., ușoară 40.— cr. până 42.½ cr., românești, de Bakony, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito s e r b e ș t i grei 42.— cr. până 43.— cr., transito de mijloc 41.½ cr. până 42.½ cr., transito ușori 39.— cr. până 41 cr.

Înștiințare.

Se aduce la cunoștința tuturor cetitorilor, că redacția „**Foii Poporului**“ primesce și publică cu plăcere ori-ce dare de seamă despre lucruri mai însemnate ce se petrec pe la sate, ori-ce plângere dela cei-ce se simt loviți din vre-o parte oare-care.

Deasemeni dacă ni-se vor cere sfaturi, întrucât slabele puteri ne lasă, vom da bucuroș sfat sătenilor care se îndreaptă spre noi.

Rugăm numai, ca întâmplările să ni-se aducă la cunoștință întocmai cum ele s'au petrecut și cu puține cuvinte.

Numai astfel publicându-le, adevărul va eși luminos; numai întemeiați pe adevăr se va putea aduce judecată dreaptă în ori-ce afacere.

Vrând apoi, ca foaia aceasta să fie icoana întregii vieți țerănesce, vom publica bucuroși poesii populare, basme și alte lucruri ce cetitorii nostri ne vor trimite.

Redacțiunea

„**FOII POPORULUI**“.

Calendarul săptămânii.

Dilele	Calendarul vechiu		Calendarul nou	
	Dum. după Botez., gl. 8., sft. 11.	rês.	ap.	ap.
Dum.	10 Păr. Grigorie Nisis	22 Vincenție	7 54	4 31
Luni	11 Cuv. P. Teodosie	23 L. Marie	7 53	4 33
Marti	12 S. Mța Tațiana	24 Timoteiu	7 51	4 35
Merc.	13 S. Mc. Ermil	25 Înt. I. Pav.	7 50	4 37
Joi	14 SS. PP. uc. în Sinai	26 Policarp	7 49	4 39
Vineri	15 Cuv. P. Pavel Tiv.	27 I. Chris.	7 48	4 40
Sâmb.	16 Înch. lanț. A. Petru	28 Carol m.	7 47	4 41

Redactor responsabil: **Ioan Russu Șirianul.**

Asortare în abundență
de
STOFE la MODĂ
și de doliu
metrul dela 35 cr. în sus
~~~~ satine dublă. ~~~~

STOFE
pentru
haine de bărbați și de copii
metrul dela fl. 1.40 în sus.
Lățimea 150 cm.

Barcheturi și cretoane
de spălat.
Chiffone, pânzărie,
Olanderie.

TRUSOURI
complete pentru mireasă.
Comandarea
a tot felul de albituri și chindiseală.
Prețuri moderate.

Prăvălie nouă de modă.

Mantile de dame și Paltoane.

Corsete (miedere) muffuri și căciulițe,

Jupoane și Cămăși

de dame.

Jucării de copii.

Isvorul cel mai ieftin de cumpărat.

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că am deschis în piața de aici o prăvălie cu manufactură, modă și Kunst-Galanterie, dispunând de un deposit bine asortat cu articolele aici menționate. Practicând mai mulți ani pe piețe mari în străinătate, sunt în plăcuta pozițiune a sta cu cele mai renumite fabrici în legătură, astfel nișuința mea este de a servi P. T. public cu articole cât se poate de solide și ieftine.

Cu distinsă stimă.

[5445] 18-20

Schuster Sándor în Deva

Casele dlui Moldovan Sándor în piața.

Cadouri pentru Crăciun.

**Pălării, cămăși, mănuși și încălțăminte
de dame, bărbați și copii.**
GHETTE
de bărbați dela fl. 3.20 în sus.

MUSTRE
trimitem cu plăcere și în provincie.

Sub-îmbrăcăminte
sistem Jäger
pentru bărbați, femei și copii
deasemenea ciorapi și mănuși.

Tot felul de
lucruri începute de mână.
Articole de galanterie
Flori de decorat și cununi.
Floiere și umbrele.

Asortiment bogat
de
învăltoare și decoruri pentru haine.
Mare magazin
de catifea și peluche.

Basmale de Berlin,
haine pentru copii, perdele.
Tot felul de covoare,
velințe de pat și mese.